

TRENČIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

**ČO POTREBUJEME
VEDIEŤ V PRÍPRAVE
NA MIMORIADNE
SITUÁCIE**

informácia pre obyvateľstvo

Trenčín 2008

V priebehu života sa stretávame s rôznymi mimoriadnymi udalosťami. Predpokladom ich úspešného zvládnutia je pripravenosť každého z nás. Naším cieľom je poskytnúť informácie o tom, ako reagovať na vznik mimoriadnej udalosti, čo robiť a ako postupovať, keď je ohrozený život, zdravie alebo majetok.

Čo je ohrozenie?

Ohrozenie je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Čo je mimoriadna udalosť?

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa alebo teroristický útok.

Čo je mimoriadna situácia?

Mimoriadnou situáciou sa rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok.

Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Čo nás môže ohroziť?

- **Živelné pohromy**
povodne a záplavy, krupobitá, víchrice, zosuvy pôdy, snehové kalamity a lavíny, námrazy, zemetrasenia
- **Havárie**
požiare, výbuchy, úniky nebezpečných látok s následným kontaminovaním územia, poškodenia rôznych sietí, dialkovodov
- **Katastrofy**
veľké letecké, železničné, lodné a cestné nehody spojené s požiarimi, prípadne s únikom nebezpečných látok, havárie jadrových zariadení, porušenie vodných stavieb
- **Teroristické útoky**
napadnutie objektov sústreďujúcich väčšie množstvo osôb s cieľom spôsobiť strach, paniku, straty na životoch, zdraví, majetku; použité môžu byť konvenčné zbrane obsahujúce chemické, biologické a rádioaktívne látky

Dôležité telefónne čísla

Ak ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život, zdravie alebo majetok, na privolanie pomoci stačí jediné telefónne číslo 112.

112 číslo tiesňového volania

Pri oznamovaní vzniku mimoriadnej udalosti operátorovi uveďte:

- vaše meno
- číslo, z ktorého voláte
- miesto odkiaľ voláte
- čo sa stalo a aké sú následky udalosti

112 – číslo, ktoré zachraňuje

Použite ho iba vtedy, ak skutočne potrebujete pomoc!

Nezneužívajte ho, aby ste i v raz neostali bez pomoci v núdzi!

Ďalšie platné čísla tiesňového volania

150 Hasičský a záchranný zbor

zasahuje pri dopravnej nehode, požiaroch, úniku nebezpečných látok a pri ohrození následkami živelných pohrôm

155 Záchranná zdravotná služba

zasahuje pri ohrození života a zdravia

158 Polícia

zasahuje pri dopravných nehodách, páchaní trestnej činnosti

159 Obecná (v mestách Mestská) polícia

zasahuje pri zabezpečovaní verejného poriadku, ochrany životného prostredia, spolupôsobí pri ochrane obyvateľov pred ohrozením života a zdravia

Varovné signály

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne doplňované hovorenou informáciou prostredníctvom stanice SRO a STV.

Tón sirény	Dĺžka tónu	Druh signálu
Kolisavý	2 minúty	Všeobecné ohrozenie
Stály	6 minút	Ohrozenie vodou
Stály	2 minúty	Koniec ohrozenia

Keď zaznie varovný signál, zapnite si rádio, televíziu, kde sa dozviete o tom, čo sa stalo a riadte sa vydanými pokynmi.

Informácie o možnom ohrození a plánovaných ochranných opatreniach môžete dostať:

- **o b ě a n** – na príslušnom obecnom (mestskom) úrade
- **z a m e s t n a n e c** – od svojho zamestnávateľa
- **p r á v n i c k á o s o b a** – na príslušnom obecnom (mestskom) úrade

Ďalšie dôležité kontakty:

- **Sekcia krízového manažmentu a civilnej ochrany MV SR, Bratislava**
Infolinka : 02/ 43413555, www.uco.sk
- Odbor civilnej ochrany a krízového riadenia Obvodného úradu v Trenčíne
Infolinka pri mimoriadnej udalosti: 0908 909174, 0905 501893
- Odbor krízového riadenia Obvodného úradu v Bánovciach n.Bebr.
Infolinka pri mimoriadnej udalosti: 0905 254 266
- Odbor krízového riadenia Obvodného úradu v N.Meste n.Váh.
Infolinka pri mimoriadnej udalosti: 0905 729 332
- Odbor krízového riadenia Obvodného úradu v Považskej Bystrici
Infolinka pri mimoriadnej udalosti: 0905 202 536
- Odbor krízového riadenia Obvodného úradu v Prievidzi
Infolinka pri mimoriadnej udalosti: 0905 207 198

Ochrana pri úniku nebezpečnej chemickej látky

Nebezpečné chemické látky spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože alebo narušujú metabolizmus postihnutého. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosólov alebo plynu, prípadne môžu byť použité na zamorenie vodných zdrojov.

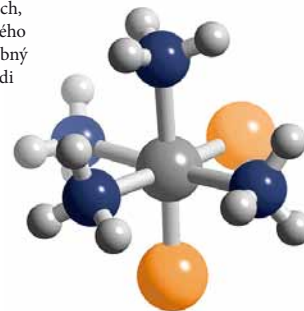
Všeobecné pokyny:

- ak ste v byte, zostaňte vo vnútri,
- ak ste vonku, čo najrýchlejšie opustite ohrozený priestor kolmo na smer vetra, pamätajte si, že chemická látka sa šíri v smere vetra,
- improvizovane si chráňte dýchacie cesty, oči a odkryté časti tela. K tomu použite vo vode namočenú nasiaknutú tkaninu a priložte si ju k ústam, nosu, zakryte si oči a dýchajte cez ňu,
- na nezakryté časti tela použite odev,
- po návrate z kontaminovaného priestoru do budovy odložte vrchný odev do igelitu, osprchujte sa,
- uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,
- sledujte informácie z oficiálnych zdrojov (SRO, STV, obecný rozhlas),
- riadte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- pripravte si evakuačnú batožinu,
- zbytočne nezaťažujte linky svojim telefonovaním,
- poskytnite pomoc chorým, starým, bezvládnym osobám, postarajte sa o deti bez dozoru

Najčastejšie vyskytujúce sa chemické látky :

Amoniak (NH₃) – je ľahší ako vzduch, po úniku stúpa do výšok, ale za daždivého počasia je zrážaný k zemi. Je to bezfarebný jedovatý plyn štiplavého zápachu, dráždi až leptá sliznice, oči a pokožku.

Chlór (Cl₂) – je ťažší ako vzduch. Po úniku sa drží pri zemi, vniká do kanalizácií a pivníc. V plynnom stave má žltozelenú farbu, štiplavo zapácha, dráždi až leptá sliznice, oči a pokožku. Pri ohrození vystúpte na najvyššie miesta budov, terénu.

Ochrana pred biologickými látkami

Biologické nebezpečné látky môžu byť použité vo forme aerosólu (baktérie, vírusy) vytvoreného v ovzduší alebo uzatvorenom priestore priamo alebo prostredníctvom vetracích zariadení, vypustením infikovaného hmyzu (vši, blchy, muchy a pod.) infikovaním vodných zdrojov, potravín, alebo krmovín. Postihnutý použitie biologických prostriedkov spravidla nezistí ihneď po ich použití. Pri podozrení ich použitia sa výskyt zisťuje odberom vzoriek a následnou mikrobiologickou analýzou.

Pri podozrení z úniku alebo pri úniku biologickej látky resp. pri použití biologických prostriedkov postupujte tak, ako pri úniku nebezpečnej chemickej látky.

Zvlášť treba:

- dôsledne dodržiavať karanténne hygienické, protiepidemické a protiepzootické opatrenia,
- sledovať informácie o situácii poskytované miestnou samosprávou,
- nedotýkať sa podozrivých zásielok a predmetov,
- vysypaný prášok, vyliatu kvapalinu zo zásielky neutierať, okamžite prikryť,
- opustiť miestnosť, vypnúť ventiláciu.
- umyť si ruky mydlom,
- vyzliecť kontaminované oblečenie,
- kontaktovať záchranné zložky,
- hlásiť podozrenie z ochorenia alebo zvýšený výskyt ochorení osôb a zvierat príslušnej obci alebo zdravotníckemu zariadeniu.

Pri vyhlásení karantény platí zákaz zhrmažďovania osôb a zákaz voľného pohybu mimo uzatvorených priestorov bez nasadených ochranných prostriedkov.

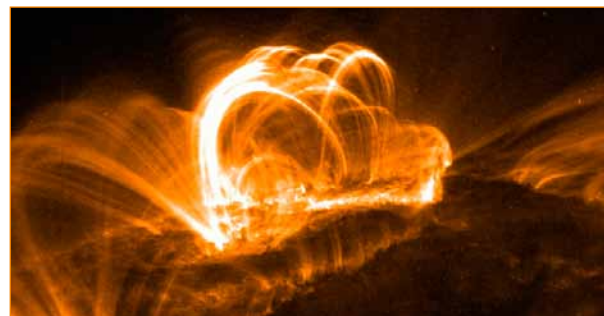

Ochrana v prípade úniku rádioaktívnej látky

Rádioaktívne látky pri svojom samovoľnom rozpade vysielajú neviditeľné žiarenie, ktoré má schopnosť prenikať hmotou, čím môže spôsobiť nežiaduce ožiarenie organizmu.

Po vyhlásení havárie atómovej elektrárne (v SR AE Jaslovské Bohunice a AE Mochovce) je potrebné :

- ukryť sa čo najskôr v uzavretej miestnosti,
- zatvoriť a utesniť okná, dvere,
- vypnúť ventilačné zariadenia a klimatizáciu,
- sledovať vysielanie SRo a STV,
- pripraviť improvizované prostriedky ochrany dýchacích ciest a celého povrchu tela,
- pripraviť evakuačnú batožinu a jódové tablety (kto dostal),
- zabezpečiť vlastné potraviny pred kontamináciou uložením do obalov, chladničky, mrazničky, komory,
- zabezpečiť ochranu zvierat, krmiva a vody,
- neopúšťať budovu, len na pokyn orgánov samosprávy a štátnej správy.

Ochrana pred povodňami

O povodniach a záplavách hovoríme vtedy, keď sa zvýšia hladiny vodných tokov, voda vystúpi zo svojich koryt a zaplaví priľahlé územie.

Pred povodňou

- hodnotné predmety zo suterénov, prízemných priestorov umiestniť do vyšších poschodí,
- pripraviť vrecia s pieskom, tesniace fólie na utesnenie nízko položených dverí a okien,
- pripraviť evakuačnú batožinu s trvanlivými potravinami a pitnou vodou,
- automobil v osobnom vlastníctve pripraviť na prípadné použitie,
- upevniť predmety, ktoré by mohla odnieť voda,
- informovať sa o mieste evakuácie v prípade povodne.

Pri povodni

- opustiť ohrozený priestor podľa pokynov orgánov obce, polície, záchranárov,
- pred opustením dodržať zásady zabezpečenia bytov,
- v prípade časovej tiesni presunúť sa na vytykované miesto, kde sa nepredpokladá zaplavenie,
- nešíriť paniku a neoverené správy.

Po povodni

- odborníkmi skontrolovať stav domu, bytu, kanalizácie, rozvodov energie a vody,
- zabezpečiť likvidáciu uhynutých zvierat, znehodnotených potravín, poľnohospodárskych plodín podľa pokynov hygienika,
- žiadať náhradu vzniknutých škôd,
- vyhľadať humanitárnu pomoc (v prípade potreby).

Ochrana v prípade výhražných anonymných telefonátov

Výhražné anonymné telefonáty najčastejšie oznamujú uloženie bomby. Zamerané sú na vyvolanie strachu a paniky v objektoch s väčším sústredením osôb. Aj keď väčšinou ide o planý poplach, treba počítať s tým, že anonymná výhrážka môže byť uskutočnená. Pre posudzovanie vážnosti situácie a pre voľbu opatrení je dôležité správne chovanie pri prijatí oznámenia výhrážky bombovým útokom.

V priebehu telefonického hovoru je dôležité :

- pozorne počúvať
- volaného neprerušovať
- okamžite písať poznámky
- získať čo najviac informácií
- predĺžovať hovor kladením otázok
- zaznamenať údaje o volajúcom (napr. pohlavie, dialekt, prízvuk, spôsob hovorenia, odhad veku, zvuky v pozadí)

Ako ďalej konať :

- ohlásiť udalosť na linku tiesňového volania 112,
- oznámiť udalosť vedúcemu organizácie,
- po vydaní príkazu o opustení budovy je nutné dodržať tieto zásady:
 - › všetky osobné veci vziať so sebou,
 - › obvykle otvorené skrine, zásuvky, písacie stoly nezamykať,
 - › všetky schránky obvykle zamknuté (pokladne, trezory) zamknúť,
 - › vypnúť počítače a všetky elektrické spotrebiče,
 - › otvoriť všetky okná a dvere, ak je to možné,
- budovu opustiť po vyznačených evakuačných trasách,
- zhromaždiť sa na určenom mieste, kde čakať na ukončenie poplachu,
- do budovy sa vrátiť až na pokyn príslušných orgánov.

Ochrana v prípade prevzatia podozrivej zásielky

Došlú zásielku je potrebné zhodnotiť na základe sprievodných znakov podozrivej poštovej zásielky.

Niektoré znaky podozrivej zásielky :

- nadmerné alebo zvláštne ofrankovanie
- neočakávaná zásielka od neznámeho odosielateľa
- podozrivý rukopis
- nesprávna adresa
- gramatické chyby
- ušpinená, zapáchajúca obálka
- tvarovo nesúmerná, hrboľatá obálka
- veľa zabezpečovacieho materiálu ako lepiace pásky, nálepky
- veľa nápisov, označení, nálepiek s textom alebo obrázkami

Po otvorení poštovej zásielky môže podozrenie vyvolať sypká hmota, neznámy predmet alebo výhrázný text.

Ako ďalej konať s podozrivou zásielkou:

- netriať, nehrkať, nevyberať obsah zásielky,
- vložiť do plastového vrečka alebo do iného vhodného obalu, aby sa obsah nesypal, nevytekal,
- zakryť oblečením, papierom, odpadovým košom, ak nie je k dispozícii žiadny vhodný obal,
- opustiť miestnosť, zavrieť dvere, aby ďalší ľudia nemohli prísť do styku s podozrivou zásielkou, zabrániť vstupu ďalším osobám,
- umyť si ruky,
- informovať vedúcich zamestnancov,
- ohlásiť udalosť na linku tieňového volania 112,
- pripraviť zoznam všetkých osôb, ktoré mohli prísť do styku s podozrivou zásielkou, zoznam poskytnúť polícii.

Evakuačná batožina

Odporúčany obsah evakuačnej batožiny

- osobné doklady, cennosti, peniaze, dôležité dokumenty
- lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby
- základné potraviny na 2 až 3 dni, nápoje
- predmety dennej potreby a osobnej hygieny
- vrecková lampa, sviečky, zápalky
- prikrývka, spací vak
- náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť
- ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa uváženia (mobilný telefón, rádio, nožik)
- pre deti hračky

Hmotnosť evakuačnej batožiny nemôže presiahnuť

- u detí 25 kg na jednu osobu
- u dospelých 50 kg na jednu osobu

Čo potrebujeme vedieť v príprave na mimoriadne situácie
príručka pre obyvateľstvo

Vydalo: Trenčiansky samosprávny kraj
Náklad: 10.000 ks Rok vydania: 2008
Tlač: T-štúdio, s.r.o., Stará Turá